

8. Конституція України: станом на 1 вересня 2016 р.: відповідає офіц. тексту. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

9. Протидія економічній злочинності: монографія / П.І. Орлов, А.Ф. Волобуєв, І.М. Осика, Р.Л. Степанюк, І.М. Зарецька, Едвард Картер та ін. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2004. 568 с.

10. Телеканал новин «24». URL : <https://24tv.ua/ru/>.

11. Звіт Міжнародної слідчої групи щодо рейсу МН17. URL:http://ukr.lb.ua/news/2016/09/28/346430_zvit_mizhnarodnoi_slidchoi_grupi_shchodo.html.

12. Черноус Ю.М. Міжнародна злочинність: актуальні завдання для криміналістичної методики: Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Том XIX. Одеса: Юридична література, 2017. С. 421–429.

13. Лопата О.А. Експертна служба МВС України та Укрбюро Інтерполу: актуальні завдання співробітництва // Науковий вісник публічного та приватного права. 2017. № 2. С. 112–116.

14. Офіційний веб-сайт Укрбюро Інтерполу. URL: http://interpol.np.gov.ua/?page_id=28.

15. Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: наказ МВС України від 3 листоп. 2015 р. № 1343. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15>.

16. Черноус Ю.М. Теорія і практика криміналістичного забезпечення досудового слідства у справах про злочини міжнародного характеру: монографія. Київ: Скіф, 2012. 448 с.

Любич Марина Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук ***Антощук А. О.***

ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТІВ

У сучасному світі важко уявити людину, яка ніколи не мала справи з документами, в кожній сфері діяльності суспільство стикається з обігом документів. При чому вслід за науково-технічною революцією удосконалюються і документи. Але, незважаючи на всі форми захисту документів злочинний світ знаходить шляхи обходу стадій захисту для підробки документів.

У статті 358 Кримінального кодексу України «Підrobлення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підrobлених документів» використовують термін «підrobлений документ». Під ним розуміють документ фальшивий, сфальсифікований, при цьому охоплюють випадки як матеріальної, так і інтелектуальної підrobки. Справжній документ повинен мати фактичну та формальну сторони [3].

Техніко-криміналістичне дослідження документів є однією з галузей криміналістичної техніки, що складається на основі розробки теоретичних положень і спеціальних методів, запозичених із технічних та природних наук, з метою вирішення завдань, що виникають при дослідженні документів [1, с. 329].

На сьогоднішній день поширеною діяльністю є фальсифікація документів, не тільки повністю фальшиві документи (повна підrobка), але й справжні документи, в які внесені будь-які зміни, що спотворюють їх зміст (часткова підrobка).

Актуальність теми техніко-криміналістичне дослідження документів досить висока, оскільки на сьогодні у порівнянні з попередніми роками значно збільшилась кількість досліджень, що призначаються по документах у різноманітних провадженнях. Значний зріст документообігу, пов'язаний з виникненням ринкових відносин і значним поширенням сучасної друкуючої техніки викликав, з іншого боку, значну злочинну активність, спрямовану на неправомірне використання і підrobку документів.

Техніко-криміналістичне дослідження документів включає в себе широкий спектр досліджень і тому, розглядається у двох питаннях:

Перший – це документи – речові докази мають значення для розслідування не тільки завдяки своєму змістові, а й через сам факт свого існування, а також спосіб їх виготовлення та інші матеріальні ознаки. Документи – речові докази можуть бути засобом вчинення злочину чи засобом його приховування, предметом злочинного посягання.

Другий – це документи - письмові докази мають значення для встановлення істини у справі завдяки лише своєму змісту (наприклад, висновок експерта, акт ревізії тощо). При цьому вони не є об'єктом криміналістичного дослідження і можуть замінюватися у справі копіями або дублікатами. У практиці техніко-криміналістичних досліджень звичайно мають справу з письмовими документами як речовими доказами

У процесі слідчо-оперативної та службової діяльності перед правоохоронними органами постає завдання не тільки встановити конкретного виконавця чи автора документа, а й вирішити цілий ряд інших проблем, що безпосередньо пов'язані з подією злочину, який

розслідується. Найпоширеніші серед них: встановити спосіб виготовлення документа, виявити зміни і підробку в ньому, заміни фотокарток, встановити підробку підписів, підчистки, травлення, дописки, тощо [4].

Криміналісти розрізняють три види підробок документів: повну, часткову та виготовлення документів довільної форми.

Під повною підробкою розуміється виготовлення всіх складових частин документа (папір, бланк) та реквізитів (підписи, печатки, штампи і т.д.) з орієнтиром на справжні. Під частковою підробкою мають на увазі внесення в справжній документ будь-яких змін шляхом підчистки, хімічного травлення тексту, дописки, додруковки або виправлень (поправок) окремих букв, слів; заміни частин документа (фотокартки, аркушів у багатосторінкових документах); підробки підписів, відбитків печаток і штамтів.

Особи, що виготовляють фальшиві документи, вдаються до різних способів підробки відбитків печаток і штамтів. Це може бути малювання, виготовлення кліше на гумі або інших матеріалах, волога копіювання з справжнього відбитка, перекопіювання через проміжне кліше. Для розпізнавання кваліфікованої підробки доводиться, як правило, вдаватися до криміналістичної експертизи.

Задачею експертизи реквізитів і матеріалів документів є встановлення на основі використання спеціальних знань у галузі техніко-криміналістичного дослідження документів фактичних даних, пов'язаних з виготовленням документів, а також з ототожненням використаних для їх виготовлення матеріалів і засобів.

Техніко-криміналістичне дослідження документів включає в себе проведення експертиз, оцінка документа, тобто наявність у ньому підробок. Повне й всебічне технічне дослідження документів відбувається під час проведення технічної експертизи – техніко-криміналістичного дослідження документів. Технічна експертиза документів поділяється на експертизу реквізитів і експертизу матеріалів документів.

У рамках традиційної техніко-криміналістичної експертизи документів розвиваються нові види експертизи, особливості предмета і об'єктів яких вказують на їх відносну самостійність.

Отже, техніко-криміналістичне дослідження документів є одним з важливих розділів криміналістичної техніки і у зв'язку з науково-технічним розвитком, потребує ще більшого вивчення нових методик проведення експертизи щодо наявності підробок у документі.

Список використаних джерел

1. Бірюков В.В., Коваленко В.В., Бірюкова Т.П., Ковальов К.М. Криміналістичне документознавство : пркт.посіб./ За заг.ред. В.В.Бірюкова. 2007. 329 с.
2. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [//http://zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III [Електронний ресурс]. Режим доступу: [//http://zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua).
4. Криміналістика : підручник [Текст] / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Іщенко та ін. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 544 с.
5. Способи часткового підроблення документів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pravo.studio/kriminalisticheskaya-tehnika/pitannya-sposobi-chastkovogo-pidroblennya-76898.html>.

Ісакова Вікторія Русланівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Прикарпатського факультету (м. Івано-Франківськ)
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін та оперативно-
розшукової діяльності Прикарпатського факультету
(м. Івано-Франківськ) Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Максимів Л. В.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Історія формування інституту проведення експертизи бере свій початок ще з давніх часів. Адже ще тоді для розслідування злочинів та встановлення особи правопорушника застосовувався певний арсенал криміналістичних та інших спеціальних знань, що згодом стали називати експертизою. Весь цей період даний інститут розвивався і впроваджував щось нове. І значний внесок у розвиток даного інституту здійснив науково-технічний прогрес, який значно розширив можливості експертних досліджень та сферу їх проведення.

Широке впровадження нових досягнень науки і техніки в експертній діяльності допомогло досягти значного розвитку та успіху, формуючи таким чином теперішнє законодавство, яке, порівняно з минулими часами, можливо, більше відповідає потребам суспільства, є доцільнішим і ефективнішим. За роки незалежності України судова експертиза стала одним із основних засобів і способів захисту прав та законних інтересів громадян, а Кримінальний процесуальний кодекс